

Komandi partur

Í hesum umfarinum koma tveir partar afturat um Merkið. Í komandi parti verður m.a. greitt frá, tá ið Merkið striddist fyrri føroyskum kirkjumáli

Hetta er "universitetið í Gøtu", gamli skúli frá seinast í 1800-talinum og nýggi skúli frá 1929.

lagt stóran alsk á. Hana nevndi hann við einum arabiskum navni: Scha-Bokk. [man vera Sjabokk, Jákup Jacobsen.] Hon var nokk heldur lítil, men viðhvørt birtist hon upp sum ein brandakola. Hann segði, at hon hoyrði til tær variablu, og tær vóru ringastar av øllum at halda stýr á.

Tann deildin, sum hann hevði bestan hug á, var málkynstringardeildin. Hon átti allan hansara víttfatandi astronomiska kærleika og hana ætlaði hann serliga at granska hetta kvöldið.

Rasmus peikaði við sjóneykunum: "Stjørnurnar í hesi deild havi eg kallað upp eftir mínum kærastu og lærdastu vinum, men eg fái tær ikki at ganga, sum eg vil. Har er Hammershaimb, hin gamli er við at ganga niður, og Dr. Jacobsen fer aftan á honum, meðan eitt soverðið tvillingapar sum Hessenschmidt og Januar eru uppi undir skýnum. Teir fylgjast nú altíð so vinarliga. So er tað mín góði vinur, Jákup Dahl, hann er enn á veg upp eftir.

Nýggj stjarna

Vit stóðu málleysir og undraðust á henda vísa mann, sum alt hetta visti, men so knappliga loypur hann á fótur: "Drolin hann spliti tú meg, hvat er tó hatta?" Vit hyggja, har sum hann peikar og síggja omanfyri alt, omanfyri Dr. Jacobsen og Jákup Dahl, eina blíða blanka stjörnu. Vit læna sjóneykuna og síggja, at hon stendur beint omanfyri Viðareiði. "Hevrek, hevrekli!" rópar hann Rasmus. Tí tá øðin kemur í hann tosar hann altíð grikst. "Hon skal eita Christian Matras, henda Stella Nova". Vit fataðu, at vit vóru vitni til eina stóra

veraldarhending. "Hm" mutlar Rasmus, "eg noyðist at melda hetta til universitetið í Gøtu, sum er tað

er okkara størsti astrologur, meðan Sjabokk er okkara størsti prentvillurættari.

Úrmælingarnir vinstrumegin frá Símun av Skarði, Rasmus Rasmussen og Símun Pauli úr Konoy, "rektarin" í Gøtu.

næststørsta í Føroyum. Hann rykti sjóneykuna frá okkum og fór til hús. Har ringdi hann straks rektaran í Gøtu upp í telefonini. Eina løtu seinni vóru teir áfastir. "Er tað tú rektor?" "Ja, tað eri eg, og hvat vilt tú?" "Eg havi funnið eina stjörnu". "Er tað ein komet ella er hon fix?" "Fix, fix" rópar Rasmus. "Skal hon verða lögð undir Norra ella Danmark," spyr rektor. "Nei, hon er so Dolin spliti meg føroyski!" svarar Rasmus. "Ja, well!" svarar rektor. So seta vit hana yvir Eysturgrønlandi og kanna okkum tað seinni, tí enn er tað no-mannslan. So fær Danmark hana ikki í hvussu so verður, og tað er hvuðsendamálið"

Hetta heldur Rasmus vera góð ráð. Vit hoyra nú einki meira av samrøðu teirra, men hetta kemur nokk alt í FF-blaðið seinni.

Dansurin heldur upp at. Vit fara til hús við teirri fatan, at Rasmus

Jákup og Regin á Sirius

Rasmus skrivaði fyrstu skúlabók á føroyskum

"Rektari" á "universitetinum" í Gøtu var Símun Pauli úr Konoy. Hann og Rasmus høvdu nógv saman og nógv felags áhugamál, sum t.d. plantur og vøkstur. Konoy hevði ein stóran urtagarð í Gøtu-gjógv og Rasmus plagdi at koma norður at vitja.

Tað kann vera nevnt, at blaðstjóri fyrri Neistan við hesi søgu var Ada Rasmussen f. 1905. Hon var dóttir Rasmus. Hon bleiv bara 30 ára gomul.

Rasmus var ein maður við sera nógvum evnum. Tað er kent, at hann skrivaði Føroya fyrstu skaldsøgu, Bábilstornið.

Hann hevur verið eitt flogvit á mongum økjum eisini innan roknikynstur.

Eitt dømi um tað er, at hann ólærdur skipaði fyrri einum parti av útskiftingini av bønnum í Kunoy, áðrenn nøkur matrikullóg varð til. Ofta kundu útskiftingar føra til klandur, men søgan sigur einki um tað í hesum førinum.

Hvussu evnaríkur Rasmus var, sæst eisini av, at hann í 1899 skrivaði eina lærubók í geometri. Hana skrivaði hann á føroyskum, og hetta man helst vera fyrsta skúlabókin á føroyskum. Hon er hondskrivað og finst bert í einum eintaki. Hon telur 45 hondskrivaðar síður við teksti og frymlum.

Rasmus gjørdist í 1912 skrivari í Føroya Fiskimannafelag og hevði hann hetta starv fram til 1947. Saman við táverandi formanni, Símun Paula úr Konoy, fór FF í 1920 at geva út FF-blaðið, sum skjótt gjørdist eitt vikublað, har Rasmus var blaðstjóri. Hetta var ikki smávegis avrik, tá ið hugsað verður um útgerðina, sum var tá. Henda blaðútgáva helt fram til 1927.

Í 1929 var Rasmus við á eini sendiferð til Spania at kanna fiskamarknaðin á hesum leiðum. Hann skrivaði tá eina áhugaverda dagbók, sum í 2002 varð prentað í táverandi FF-blaðnum saman við øðrum tilfari um Rasmus.

Louis Zachariassen skrivaði m.a. í 90-ára minningarritinum fyrri háskúlan:

"Sum háskúlamaður og við síni skrivning hevur Rasmus avrikað meggarverk. Starv hansara sum blaðstjóri av FF-blaðnum og skrivning hansara í bløðnum var altíð borin av hugsjónum, sum vístu út yvir dagligan politikk. Fólksins menning á egnum menningarstøði lá honum fremst á hjartað, og hetta er samsvarandi tey sjónarmið, sum hin norðurlendski fólkaháskúlin bygdi á.

Í plantufrøði hevur Rasmus avrikað verk, sum vísindamenn roknað við. Umframt at hava skrivað greinir um slik evni í vísindaligum tíðarritum í út-

heiminum hevur Rasmus givið út bøkurnar "Føroya Flora" og "Plantulæra" á føroyskum. Tað er ikki smáverk, sum her er avrikað, og undrunarvert er tað, at ein maður við so ringum umstøðum, sum Rasmus hevur havt, kann hava lagt alt hetta skrivliga arbeiði úr hondum.

Føroya Fólkaháskúli hevur aldri fæ at bjóða lærarum sín-um. Hetta var uttan iva atvoldin til, at Rasmus tók við starvin-um sum skrivari í Føroya Fiskimannafelag. Fyri felagið kom hetta skrivarastarv at fáa alstóran týðning. Eisini sum skrivstovumaður vísti Rasmus stór evni. Hann kom at vera tað fasta haldið í felagnum, tí misnøgd millum felagslimirnar førði brátt til formansskifti, og stundum fór skifti fram á hvørjum ári. Hann helt fíggjarligt skil á felagnum, og tað hevur borið gjøgnum nógv trupulleikar."

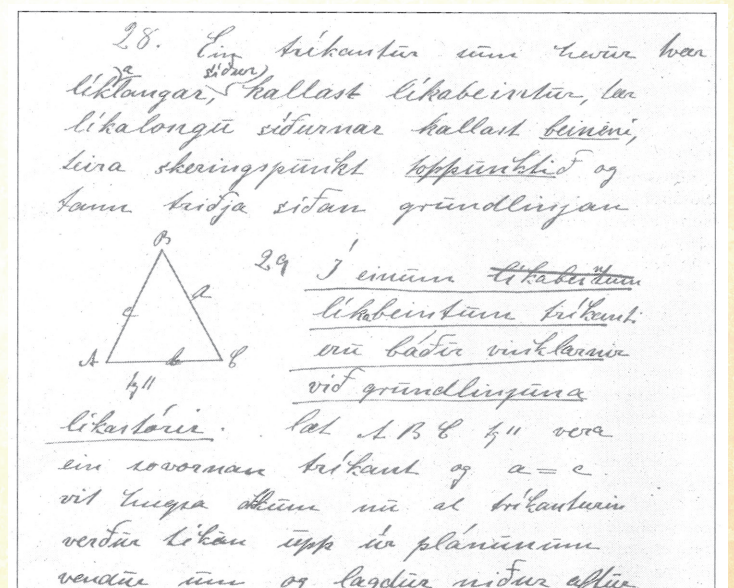
Dømi um skemt í Neistanum

Trolararoyndir:

Fyri at fáa enda á rottupláguni uppi á Háls keypti býráðið eftir tilmæli frá Kvíkartummasi eitt trol frá tí seinasta trolaranum ið tikin var. Trolíð var sett fríggjadagin uppi á Hálsi. Á øðrum oyranum var býráðsformaðurin, Wentzel Petersen og Jógvann Christiansen, á øðrum Breckman, Hans í Funningsstovu og Z. Sørensen, meðan Jens Poulsen við einum blásibjølgi fýsti rotturnar inn í nótina. Tá ið avtornaði sást, at meskurar vóru ov víðar. Í nótini vóru bara Sámál í Gong og ein svínoyngur.

Leygardagin varð so roynt við trolinum í Kirkjubøgaganum eftir haru. Hesa ferð var fongurin Hugo Øster, Eivind Evensen, Dr. Dahl, Dr. Magnussen, ryssan hjá Vilhelm Tórsheim og triggir veðragemlingar.

Býráðið hevur nú samtykt at leiga trolíð út til teir gomlu dreingirnar í Havn.

Brot úr lærubókini um geometri hjá Rasmussi á Háskúlanum.